

Nytt konkurrensverktyg och förhandsreglering av digitala marknader

- Strukturella problem med koncentrerade marknader och övervinster kan inte mötas med de traditionella konkurrensreglerna
- Särskilda problem på digitala marknader med dominerande *gatekeepers*, som får stor marknadsmakt pga. extrema skalfördelar, starka nätverkseffekter, tillgången på data.
- Kommissionen har under en lång tid utrett och analyserat behovet av kompletterande regler. Många andra intressenter har deltagit i diskursen. Vissa medlemsstater har redan gått före och infört särskilda regler på området.

New Competition Tool

Sektor

Endast
dominerande

Alla företag

Horisontellt

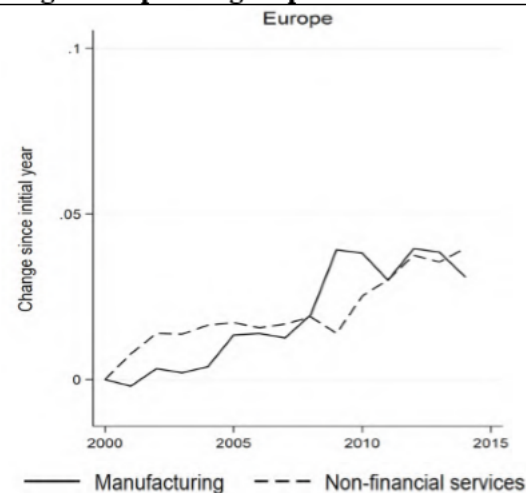
Endast
dominerande

Alla företag

Varför NCT?

- Påstående: strukturella konkurrensproblem som leder till ineffektiva marknader – kan ej hanteras med befintliga konkurrensverktyg
- Bevis: ökad koncentration och högre vinstnivåer enligt *Single Market Performance Report 2019*
- En enda källa avseende marknadsandelar, visar måttlig ökning

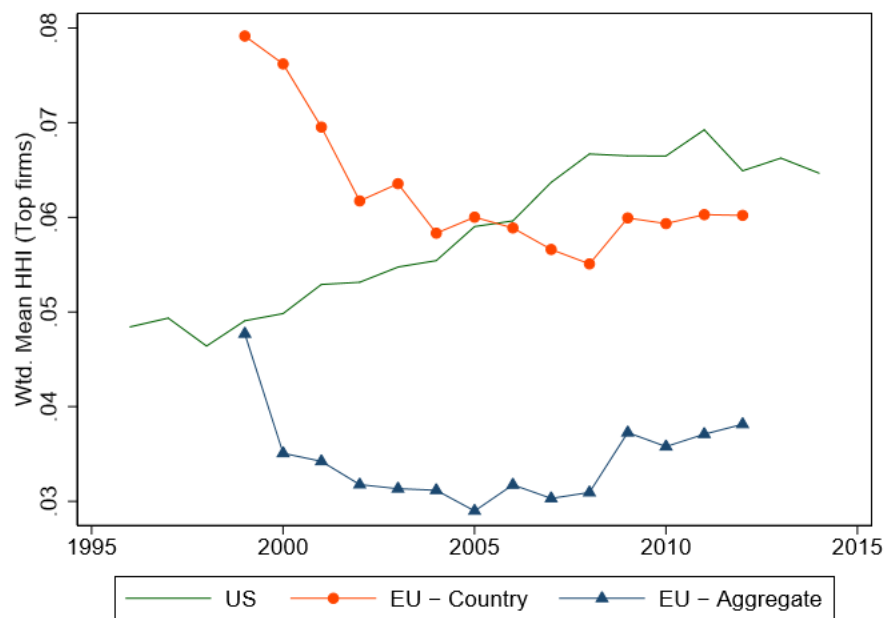
Figure 2.15: Change in the market share of the largest eight companies/groups

Source: Bajgar et al., (2019) “Industry Concentration in Europe and North America”

Varför NCT?

- Finns fler källor, t ex Gutiérrez och Philippon (2018)

Varför NCT?

- ECB (2019)

Our findings are the following:

1. Concentration ratios in the euro area have remained broadly flat in the last ten years or so, albeit with some differences across sectors and countries. The top 4 firms in our measure of the total euro area economy account for between 10%– 20% of aggregate sales. Manufacturing has relatively higher concentration levels (around 16–30%).
2. The aggregate euro area markup has been fairly stable, varying around a value of 10-15% and has even declined marginally since late 1990s/early 2000s, driven largely by developments in Manufacturing, and potentially the impact of trade and monetary integration in the euro area. There are industries and firms that have high (and rising) markups but such firms are not those with particularly high market shares; thus they do not impart a trend in the aggregate markup.

Varför NCT?

- ECB rekommendationer:
- There remains considerable scope to improve R&D, hi-tech activity, reduce barriers to new entrants in the euro area. Indeed, economic dynamism is already at a relatively low level, and thus the possibility of further market concentration risks that level going even lower. Structural reforms in European product markets and further progress on the Service Directive (of 2006) therefore remain a potent policy message.
- Slutsats: Saknas gediget underlag som motiverar att ett nytt horisontellt verktyg behövs

Problem med NCT

- SN tycker det är viktigt med väl fungerande marknader och väl avpassade regelverk som kan säkerställa detta
- Horisontellt NCT är inte proportionerlig att införa
  - Existerande regler är redan ingripande, finns tydliga rättsliga ramar
  - ECN+ inte ännu implementerat, kommer ge bättre verktyg för nationella konkurrensmyndigheter. Bör utvärderas innan nya verktyg kan övervägas.
  - Problematiska incitament mot tillväxt och innovation, påverkar beteenden hos ägare, anställda, investerare
  - Ökad administrativ börda vid undersökningar och rättsprocesser
  - Företags rättigheter till försvar minst sagt oklara
  - Oklar överlappning med artikel 101 och 102

Befintliga regelverk

- Befintliga regelverk kan i stor utsträckning möta de problem som kommissionen beskriver
  - Aktörerna är ofta dominerande – kan använda art. 102 för att hindra konkurrensbegränsande beteenden.
    - Google-ärendena främsta exempel, väntar fortfarande på slutligt avgörande
    - Tyska beslutet (Bundesgerichtshof) som ger Bundeskartellamt rätt vs Facebook. FB är dominerande på marknaden för sociala nätverkssidor, missbruk genom att samla användardata från flera källor, brott mot GDPR.
  - Förvärvsregler begränsar möjligheter till uppköp av andra företag - kan stärkas genom nya lägre trösklar och en ny substantiell grund för prövning
  - Problem med utdragna processer kan delvis åtgärdas genom större användning av interimistiska beslut och tillräckliga resurser
  - Kommissionens beslut om böter mot Google rekordhög – viktigt med avskräckande och effektiva sanktioner.

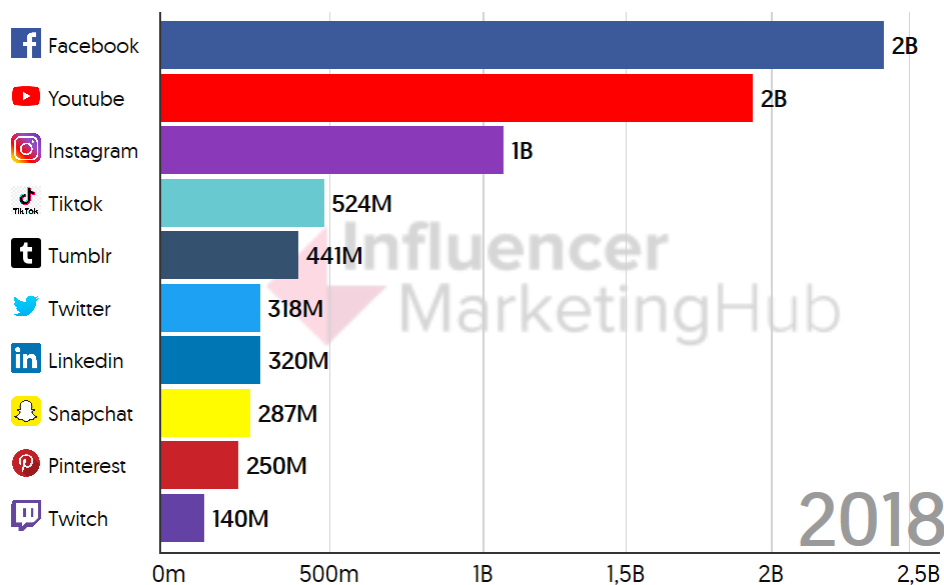
Viktiga principer och omständigheter

- En dominerande marknadsställning kan uppnås på flera sätt, bl.a. framgångsrik innovation. Konkurrensreglerna ingriper därför inte typiskt sett mot dominerande ställningar utan mot missbruk av sådan.
- Konkurrens om marknaden kan vara väl så viktig som konkurrens på marknaden, jmf upphandlingsmarknader – viktigt att det finns potentiella utmanare som kan kliva in
- Stora digitala plattformar är varandras konkurrenter eller potentiella konkurrenter, då de historiskt gett sig in på nya marknader
- En avsevärd skillnad mellan statliga monopol som brutits upp och nuvarande stora plattformsaktörer som genom framgångsrik innovation och risktagande blivit framgångsrika i konkurrensutsatt miljö. En hård reglering kan riskera skada incitament till FoUI, investeringar och progressivt företagande i allmänhet.

Stabilt dominanta?

- De stora digitala plattformarna har under längre tid dominerat sina respektive marknader. Dock verksamhet med högt innovationsinnehåll, inte otänkbart att de kommer utmanas framgent
- Exemplet Tiktok: <https://influencermarketinghub.com/tiktok-growth/>

See just How Fast TikTok has Risen to Dominance

- Kommissionen pekar ut ett antal sektorer utifrån en kundundersökning, Eurobarometer survey. Kundens upplevelser subjektiva.
- I övrigt nämns problem med tillgång till infrastruktur inom sektorerna för gas, elektricitet och järnväg, ofta kopplat till dåligt styrd statligt ägda företag (SOE) eller tidigare SOE som dominerar marknader.
- Mer lämpliga metoder för att komma åt konkurrensproblemen:
  - utveckla EU:s inre marknad, ökad regelharmonisering och minskade handelshinder för att möjliggöra ökad konkurrens över nationsgränserna
  - åtgärda brister i konkurrensproblem orsakat av statligt ägande, försäljning och ev. uppdelning av tidigare statliga monopol
  - sektorreglering för att öka konkurrensneutralitet och minska trösklar in på marknaden.

NCT för digitala marknader?

- Samma problematik som vid horisontell tillämpning
- Svårigheten att avgränsa "digitala marknader" – hela näringslivet och i synnerhet vissa sektorer blir snabbt allt mer digitaliserade
- Regleringen bör vara allmän och inte riktad mot vissa specifika företag för att vara objektiv och långsiktigt uthållig
- Strukturella/beteendemässiga ålägganden ska kunna ges, men anges inte vad det skulle kunna bestå av.
- Stor likhet med förslag 3b i DSA - tailor-made remedies addressed to large online platforms acting as gatekeepers on a case-by-case basis where necessary and justified. Exempel på ålägganden: datatillgång, portabilitet, interoperabilitet.

Ytterligare perspektiv på NCT

- Förslaget är till stor del inspirerat av motsvarande verktyg hos CMA
- CMA:s åtgärder ofta riktat mot marknadens struktur och egenskaper snarare än enskilda företag, kan delvis beröra konsumentlagstiftning
- Hur skulle NCT utformas?
  - Mot enskilda bolag som kan tvingas till strukturella eller beteendemässiga åtaganden. Mycket ingripande – kan företaget kräva ekonomisk kompensation, man har trots allt inte gjort något olagligt?
  - Mot marknaden som sådan, regelförändring, minska inträdeshinder osv. Något som nationella konkurrensmyndigheter redan idag kan föreslå, kan utredas och beslutas av nationella parlamentet. Skulle kommissionen komma med sådana frivilliga eller tvingande förslag? Demokratiska aspekter. Dock mindre problematiskt ur ett näringslivsperspektiv.

Ex ante-reglering

Följande alternativa policyförslag:

- **Se över den övergripande ramen** i plattformsförordningen (EU) 2019/1150 om främjande av rättvisa villkor och transparens för företagsanvändare av onlinebaserade förmedlingstjänster
- **Anta en övergripande ram som ger tillsynsmyndigheterna möjlighet att samla in information från stora onlineplattformar som fungerar som grindvakter**
- Anta ett nytt och flexibelt **förhandsregelverk** för stora onlineplattformar som fungerar som grindvakter
  - 3a. Förbud mot eller begränsning av vissa otillbörliga handelsmetoder av stora onlineplattformar som fungerar som grindvakter ("**svartlistade**" metoder)
  - 3b. Antagande av **skräddarsydda åtgärder** som riktar sig till stora onlineplattformar som fungerar som grindvakter från fall till fall där det är nödvändigt och motiverat

- **Furmanrapporten** ”*Unlocking digital competition*” (mars 2019)
- **Stiglerrapporten** (juli 2019)
- **Kommissionsrapporten** ”*Competition policy for the digital era*” (2019)
- Rimliga åtgärder som föreslås i rapporterna:
- Uppdatera och effektivisera konkurrensmyndigheternas verktyg
- Mer interimistiska åtgärder
- Koordinera åtgärderna och utöka internationella samarbetet

- **Furmanrapporten** om Benefits of personal data mobility

SN tycker: Kommissionen bör främja **dataportabilitet** i enlighet med förordningen om fria dataflöden för icke-persondata, art 6, samt dataskyddsförordningen, art. 20. Men för att stärka konkurrensen på marknaden behöver rätten till portabilitet av uppgifter utökas genom en möjlighet att också kunna flytta tillagda och kompletterande personuppgifter genom **persondata mobilitet** (rapporten sida 65 och 69)

Möjlighet för företagsanvändare av stora plattformar att få **tillgång till viktig kunddata**

Tillgång till kunddata lyfts bl.a. som problemställning i KKV pågående sektorsundersökning

Särskilda egenskaper

- Kommissionen har analyserat de särskilda egenskaper som digitala (tvåsidiga) marknader har

Nätverkseffekter
Tillgång på data
Inlåsnings effekter

Extrema skalfördelar
Ekosystem
Noll-pris

- Leder till winner takes it all – marknads makt som är svår att utmana
- Tidiga åtgärder som syftar till att få igång marknader är således speciellt effektiva

- Svårt att förutse framtidens teknik
- Ingrepp bör ske endast om effekterna av en konkurrensbegränsning med stor grad av säkerhet motverkas eller om det är lätt att förutse dess effekter
- EU-baserade plattformar får svårt att överleva ytterligare regelbörda
- Problematiskt med trösklar – minska incitament att vilja växa
- Men långa utredningstider är också problematiska ur ett näringslivsperspektiv.
- Är konkurrensreglerna tillräckliga eller finns behov av nya regler
  - Vilka åtgärder anser SN kan övervägas för att förbättra konkurrenssituationen på digitala marknader:

Åtgärder att överväga

- Mandat för tillsynsmyndighet att samla information från stora plattformar – kan vara en förutsättning för att ta fram rätt reglering och följa snabb utveckling i teknologi och tjänster
- Horisontellt förbud mot visst agerande (blacklist) – ex. hävstångseffekter, självpreferens, otillbörliga kontraktsvillkor.
- Mandat åt tillsynsmyndighet att besluta om anpassade åtgärder i enskilda fall – ex kunddata

- Svenskt Näringsliv anser följande
  - Förslaget om NCT avfärdas
  - Befintliga konkurrensregler kan vässas, översyn av förvärvskontrollen och större användning av interimistiska beslut
  - Utveckla EU:s inre marknad för att möjliggöra ökad konkurrens över nationsgränserna
  - Inom DSA kan följande åtgärder övervägas för att förbättra konkurrenssituationen på digitala marknader:
    - Krav på datamobilitet för konsumenterna
    - Tillgång till grundläggande kunddata för aktörer som använder dominerande digitala plattformar kan vara rimlig
    - Användandet av självpreferens och MFN av dominerande plattformsaktörer kan ifrågasättas